

Weer terug naar Watampone, nu voor den laatsten nacht. Ik kan heel weinig van de plaats zelf zeggen. Wat mij opviel was, dat alle boomen langs de aloon-aloon groote bloeiende *anggrek boelan's* (*Phalaenopsis*) droegen, die er door een vorig bloemenminnend bestuursambtenaar tegenaan geplant waren. Iets ter aanbeveling: epiphytische bloementuinen.

Fig. 11. Secundair bosch aan den rand van de vlakte van Oedjong-Lemoeroe.

Watampone moet volgens zeggen van enkele bewoners, die ik daarnaar vroeg, malaria-vrij zijn. Toch ving ik enkele en zag ik véle exemplaren van *Anopheles*. Het is niet onmogelijk, dat deze onbesmet waren, maar het geeft toch te denken.

En zoo kwam er een eind aan deze eerste trip op Celebes. De terugreis werd in langzaam tempo volvoerd, zoodat ik nog gelegenheid had, onderweg, waar een goed terrein lag of een mooi uitzicht te genieten viel, een oogenblik de auto te verlaten. Afbeelding 10 laat de eigenaardige overhangende rotsen in het bergland bij Neengo zien; een paar tientallen meters verder opent de nauwe kloof zich en krijgt men een zeer mooi uitzicht op de vlakte van

Oedjong-Lemoeroe (fig. 11). Het bosch op deze afbeelding is nieuwe opslag.

In de middaguren bereikten wij Makassar weer, waar ik nu nog juist tijd genoeg had voor de voorbereiding van mijn tweeden tocht, ditmaal naar de West- en Zuidzijde van den Piek van Bonthain.

(Wordt vervolgd.)

L. J. TOXOPEUS.

PANTER EN PROOI

Het zal wel tot de groote uitzonderingen behooren, gelegenheid te krijgen een roofdier in het wild zijn prooi te zien bespringen. Daarom meen ik er goed aan te doen, hier het verhaal van een ooggetuige weer te geven.

Al is het dan een verhaal uit de tweede hand, mijn zegsman, de heer J. ROS, administrateur van de Rubber- en Kapokonderneming Soekadana, die o.a. gedurende zes maanden het administrateurschap van den Dierentuin waarnam, is een groot natuurliefhebber en scherp waarnemer, terwijl de tendenz om sensatie-verhalen op te dissen hem ten eenenmale vreemd is. Ik geef het verhaal dan ook zoo weer, als hij het mij verteld heeft.

Op een avond, nu ongeveer twee jaar geleden, ging ik naar gewoonte er tegen half zes op uit, om te probeeren een varken te verschalken. Het had den vorigen avond geregend en daardoor had ik 's morgens goed kunnen sporen; bij den boschrand had ik een varkensloop gevonden, waar blijkens de afdrukken meerdere zwarte broeders in en uit gegaan waren.

Daar vlak bij, ongeveer een twintig meter van den boschrand af, was een dicht begroeide hoenjoer (termietenheuvel), die een pracht posteerplaats bood. Als de bagongs nu maar vóór donker naar buiten wilden komen, dan was de zaak voor elkaar. Maan was er niet, tenminste in de eerste avonduren niet. Ik installeerde me boven op den mierenhoop; vóór me de dicht begroeide boschrand, links en rechts nog enkele verspreid staande boomen met wat ijl struikgewas, achter me de a l a n g - a l a n g velden, met verderop de regenwater-sawahs.

Juist toen de zon onderging en het bosch zijn kleur begon te verliezen en de schaduwen dieper werden, dus juist bij het begin van de schemering, stond plotseling een jeugdig varken, naar ik schat van een maand of acht, op den wissel buiten het bosch, even later gevolgd door een dito broertje of zusje.

Maar ik aasde op beter wild en liet het paartje dus rustig begaan, dat gemoedelijk schuins links van me naar de alang-alang trok, doch allerm minst haast maakte.

Even later een luid gekwek en daar kwam een zestal zeer jeugdige biggetjes naar buiten, dat heen en weer holde, hun oudere broertjes of zusjes inhaalde, weer terug rende in den boschrand om er dadelijk weer uit te hollen, nu gevolgd door een formidabele mama, een zeug van werkelijk respectabele afmetingen. Deze bleef aan den boschrand staan, nam de situatie eerst eens terdege op, maar scheen geen onraad te vermoeden. Zij volgde toen het pad, dat de twee eerste jeugdige snaken genomen hadden.

Hoewel het voor mij uit een jacht-oogpunt een verloren avond was, kan ik je toch zeggen, dat ik met veel plezier naar dat vroolijke gedoe van dat kleine grut zat te kijken, waarbij de twee ouderen zich niet onbetuigd lieten.

Plotseling draaide de zeug zich met een hoogen gil om en zag ik haar een charge maken naar den boschrand. En daar sloop, of liever lag, geheel tegen den grond aangedrukt, een knaap van een t o e t o e l.

Op de charge week het roofdier met een paar sprongen naar links uit en krom ijlings in een van de verspreid staande boomen. Op een hoogte van naar schatting twee meter draaide het zich om, zoodat de voorpooten en kop lager kwamen dan het achterlijf. Het bleef in deze houding tegen den stam hangen om naar zijn belager te kijken.

Het varken had den aanval op zoo wat zes meter van den boom gestaakt en keerde nu luid brommend en grommend naar haar kroost terug, dat een dertig meter verder nieuwsgierig op een hoopje bijeenstond.

Nauwelijks had mama zich afgewend, of de panter sprong naar beneden en trachtte op zij langs de zeug naar de biggen te komen. Maar de waakzame moeder had hem in de gaten en zonder aarzelen attakeerde ze opnieuw, waarbij de panter zoo snel als de bliksem naar zijn vorige standplaats terugkeerde. Weer staakte Ma-varken den aanval op een vrij grooten afstand van den boom. En zoo herhaalde zich dat spelletje eenige malen! Toen was het varken zóó wild, dat het den aanval verder doorzette. Daarop scheen vriend t o e t o e l gespeculeerd te

hebben. Want met een formidabelen sprong zat hij boven op den nek van het varken, zijn klauwen in nek en schoften, zijn kop achter in den hals vlak bij den kop van de zeug. Deze uitte een luid, hoog gegil en rende met haar berijder ventre à terre naar het bosch. Nu, je begrijpt, dat ik, bij het zien van den panter, de hanen van mijn kaliber 16 overgehaald had.

Het was nu al vrij donker geworden, de linker getrokken loop met den kogel dorst ik niet goed meer te gebruiken en dus flanst ik de rechter loop, die met loopers was geladen, op den panter leeg, op een afstand van misschien dertig pas. Op het schot tuimelde de heele kluwen, als je het zoo noemen kunt, ondersteboven. Ik laadde natuurlijk eerst mijn rechter loop opnieuw, maar ik bleef, wijs geworden door de ervaring, rustig waar ik was. Er gebeurde echter niets meer, alleen een beetje getrappel en gereutel en toen werd het stil. Na een minuut of vijf was het al zóó donker, dat ik het niet raadzaam vond langer te wachten.

Met het geweer klaar naderde ik de groep; de panter, aan wien ik eerst mijn aandacht wijdde, was morsdood, getroffen in den kop. Ook de zeug had een paar loopers mee gekregen in de hersens en in den nek, maar daar was ook een groote bijt- of scheurwond, vlak bij den bovensten nekwervel. Of het varken door mijn loopers of door den slag of den beet van den *toetoe* l gesneuveld is, zou ik niet kunnen zeggen. De jeugdige varkens had ik in de agitatie uit het oog verloren, maar nu hoorde ik er een paar geagiteerd kwieken in den boschrand vlak bij.

Ik ging naar huis om hulp te zoeken en toen we een half uur later de twee slachtoffers kwamen ophalen, was alles rondom doodstil. Of de jeugdige biggetjes het er door gebracht hebben, weet ik niet; in elk geval waren ze nog erg afhankelijk, want de tepels van de zeug zaten nog vol melk.—

Tot zoover het verhaal van den heer ROS, dat zeker merkwaardig genoeg is, om aan de vergetelheid te worden ontruikt, daar het m.i. wijst op de klaarblijkelijke bedoeling van den *toetoe* l om, door te pogen de kleintjes te benaderen, het groote varken tot onvoorzichtigheid te verleiden, en die dit doel ook wist te bereiken.

Indramajoe.

J. A. VAN DER VEGTE.

NASCHRIFT. — Gaarne voeg ik aan het verhaal van den heer VAN DER VEGTE dat mij door de Redactie ter inzage werd toegezonden, een korte opmerking toe.

Dat de panter een *volwassen* varken tot prooi kiest, komt zeker niet vaak voor. Noch uit persoonlijke ondervinding, noch uit de literatuur is mij een dergelijk voorval bekend. Toch slaat hij niet zoo zelden véél grootere dieren, zooals volwassen paarden en halfwassen karbouwen. Deze schijnt hij echter beter te kunnen „hanteeren” dan een varken met zijn stevigen korten nek. Bovendien zal een zwijn zich krachtig *verdedigen*.

Als voornaamste prooidieren van onzen Javaanschen panter (voor zoover het in het wild levende dieren betreft) mogen waarschijnlijk in het algemeen beschouwd worden: apen, de kidang, de kantjil, benevens allerlei andere, kleine zoogdieren. (Zie ook M. B. Jr., „Iets over het voedsel van den panter”, De Trop. Nat. XVIII, 1929, p. 81 — 83, en H. J. V. SODY, „Eenige eerste aantekeningen over de sporen der Javaansche zoogdieren”, Tectona XXIX, 1936, p. 15).

M. BARTELS Jr.